

COMPENSATIECOMMISSIE

Zaaknummer Compensatiecommissie 2015CC646 a en b
Zaaknummer Klachtencommissie 2013W1031 (1) en (3)

datum uitspraak 28/11/2016

De Compensatiecommissie voor seksueel misbruik in de R.-K. Kerk van de Stichting Beheer & Toezicht i.z. Seksueel Misbruik in de R.-K. Kerk in Nederland (hierna ook te noemen: de Compensatiecommissie) geeft op grond van de Compensatieregeling R.-K. Kerk Nederland, Compensatie na seksueel misbruik van minderjarigen (hierna ook te noemen: de Compensatieregeling), het volgende advies naar aanleiding van de aanvraag tot compensatie door:

[naam],
geboren op [datum],
wonende te [plaats],
hierna te noemen: verzoekster,
bijgestaan door: mr. S. van Schaik, advocaat te Uden,

te voldoen door:

de Congregatie van de Zusters van Barmhartigheid,
gevestigd te Maastricht,
hierna te noemen: verweerder,
bijgestaan door: mr. R.P. Baetens, advocaat te Tilburg.

1. Verloop van de procedure

1.1 Het aanvraagformulier voor het verkrijgen van compensatie wegens vastgesteld seksueel misbruik van een minderjarige door twee personen verbonden aan een R.-K. instelling in Nederland is door de griffie van de Compensatiecommissie ontvangen op 12 juni 2015, tezamen met het advies van de Klachtencommissie d.d. 31 maart 2015 met zaaknummer 2013W1031 (1) en (2), waarin het seksueel misbruik gepleegd door [aangeklaagde 1] (hierna: [aangeklaagde 1]) en door wijlen [burgerlijke naam aangeklaagde 2] (hierna: [aangeklaagde 2]) gegrond is verklaard.

Tevens is ontvangen de brief van 20 april 2015, waarin verweerder te kennen geeft de gegrondverklaring over te nemen zoals vermeld in beide voornoemde adviezen. Het door verweerder ingevulde antwoordformulier is eveneens door de griffie ontvangen, evenals de brief van verweerder d.d. 4 juli 2015.

1.2 Bij brief van 14 september 2015 heeft de voorzitter van de Compensatiecommissie op de voet van artikel 19 van de Compensatieregeling nadere vragen gesteld aan verzoekster aangaande de geleden vermogensschade.

Namens verzoekster is de schade van verzoekster schriftelijk onderbouwd bij brieven van 18, 21 januari en 6 mei 2016 (opgesteld door mr. Van Schaik). Verweerder heeft bij brief d.d. 23 februari 2016 (opgesteld door mr. Baetens) gereageerd.

1.3 Op 15 november 2016 is ter griffie van de Compensatiecommissie binnengekomen de beschikking van de [rechtbank] d.d. [datum] waarin is bepaald dat de heer [naam], geboren [datum], met ingang van 14 dagen na de verzending van de beschikking tot bewindvoerder is benoemd (ter vervanging van de eerdere bewindvoerder) over de goederen van verzoekster (en haar partner).

1.4 Door het indienen van het aanvraagformulier heeft verzoekster aangegeven akkoord te gaan met de Compensatieregeling. Ook verweerder heeft zich aan de Compensatieregeling onderworpen. Beide partijen hebben afschriften gekregen van alle genoemde stukken die deel uitmaken van het dossier waarover de Compensatiecommissie beschikt.

2. De vaststaande feiten

Voor de beoordeling van de aanvraag tot compensatie gaat de Compensatiecommissie uit van de feiten en omstandigheden, zoals deze door de Klachtencommissie in haar advies zijn vastgesteld en gegrond zijn bevonden. Kort weergegeven en nader beschreven in het advies van de Klachtencommissie gaat het in deze zaak om het navolgende seksueel misbruik dat verzoekster door twee personen is aangedaan.

Verzoekster is tezamen met haar [familieleden] in [jaartal] uit huis geplaatst. Vanaf [jaartal] is verzoekster in [instelling] in [plaats] geplaatst. Rond [jaartal] is verzoekster naar een pleeggezin gegaan. Voor de Klachtencommissie (zo staat vermeld in ov 4.4 (3^e alinea) van het advies van de Klachtencommissie) is voldoende aannemelijk geworden dat in het kader van controle op bedplassen en controle bij het douchen sprake is geweest van straffen die gepaard gingen met gewelddadigheden en ook met seksueel norm overschrijdende handelingen.

Seksueel misbruik door [aangeklaagde 1]

2.a [aangeklaagde 1] was toezichthoudster op de meisjesslaapzaal. Zij heeft bij de bovengenoemde controles verzoekster seksueel misbruikt. Dit bestond uit het betasten van en knijpen in het geslachtsdeel (vagina/schaamlippen) en het schrobben van de vagina en de schaamlippen met een ruwe borstel bij het douchen.

Dit seksueel misbruik heeft rond [jaartal] of [jaartal] gedurende niet langer dan een jaar met grote regelmaat plaatsgevonden. Verzoekster was bij aanvang van het seksueel misbruik ongeveer 10 jaar oud.

Seksueel misbruik door [aangeklaagde 2]

2.b [aangeklaagde 2] was de vaste nachtzuster (surveillante) van de jongensslaapzaal, maar zij heeft af en toe ook gesurveilleerd op de meisjeszaal. Ook zij heeft verzoekster seksueel misbruikt. Het bestond uit het betasten van de vagina en knijpen in de schaamlippen bij de controle op het bedplassen en bij de controle of verzoekster zich wel goed douchte. Ook heeft zij verzoekster een keer geschrobd met een ruwe borstel bij/aan de schaamstreek bij wijze van straf wegens bedplassen. Al met al heeft [aangeklaagde 2] verzoekster gedurende de jaren

[jaartal]-[jaartal] af ten toe seksueel misbruikt. Verzoekster was bij aanvang van het seksueel misbruik ongeveer 11 jaar oud.

3. Het bewijs en de categorie-indeling

3.1 Het bewijs van seksueel misbruik, van de aard daarvan en van de relevante bijkomende omstandigheden is door verzoekster geleverd door overlegging van het niet meer voor bezwaar vatbaar schriftelijk advies van de Klachtencommissie, zoals vermeld onder 1.1., gegeven naar aanleiding van de klachten van verzoekster, die gegrond zijn verklaard. Ook is het advies van de Klachtencommissie voorzien van de schriftelijke beslissing van verweerder tot overname van dit advies.

3.2 meerdere daders

In de onderhavige aanvraag is sprake van seksueel misbruik verricht door meerdere, te weten twee daders (hierna te noemen: meerdaderschap).

In zijn algemeenheid merkt de Compensatiecommissie in dat kader op dat ieder slachtoffer, ongeacht of het misbruik door één dader of door meerdere daders is gepleegd, aanspraak heeft op één vergoeding en dat deze vergoeding nooit meer bedraagt dan €100.000,--. Blijkens de toelichting op de Compensatieregeling (paragraaf De categorieën, 4e alinea) geldt alleen de hoogste categorie in het geval dat het seksueel misbruik door meerdere daders binnen verschillende categorieën valt.

De Compensatiecommissie ziet geen grond om een slachtoffer dat door meerdere daders is misbruikt meerdere aanvragen te geven en daarmee het plafond binnen een bepaalde categorie te overstijgen, terwijl voor een slachtoffer dat door één dader meerdere keren is misbruikt wel het plafond zou gelden van de desbetreffende categorie. Het enkele feit dat sprake is van misbruik door meerdere daders, ziet de Compensatiecommissie wel als een verzwarende omstandigheid, die in zijn algemeenheid tot uitdrukking kan komen in de categorie-indeling of in het uit te betalen bedrag.

3.3a. *categorie-indeling algemeen* Op basis van de Compensatieregeling kan alleen het daadwerkelijk voorgevallen en gegrond verklaarde seksueel misbruik bepalend zijn voor de toe te passen categorie-indeling. Dit betekent dat andere grensoverschrijdende handelingen, waar verzoekster zich eveneens over beklagt (zoals fysiek geweld) voor zover deze niet plaatsvonden in het kader van seksueel misbruik, voor de categorie-indeling van het onderhavige seksueel misbruik geen relevante factor kunnen zijn. De Compensatiecommissie kan dus alleen het gegrond verklaarde seksueel misbruik dat door de [aangeklaagden 1 en 2] is gepleegd (met in achtneming van het vermelde onder 3.2) leidend laten zijn voor de categorie-indeling.

3.3.b *indeling misbruik door de [aangeklaagden 1 en 2]* Gelet op het jegens verzoekster door de beide zusters gepleegde seksueel misbruik, zoals vermeld onder 2.a en 2.b en gelet op het geleverde bewijs daarvan zoals vermeld onder 3.1, oordeelt de Compensatiecommissie dat een indeling in categorie 3, zoals nader omschreven in artikel 5 sub 3 van de Compensatieregeling, met betrekking tot het seksueel misbruik van de beide zusters afzonderlijk beschouwd, in beide gevallen haar juist voorkomt. In beide gevallen is namelijk sprake geweest van betasting van intieme delen gedurende een langere periode.

3.3.c *conclusie categorie-indeling* Het voorgaande, in het bijzonder het overwogene onder 3.2, brengt met zich dat de Compensatiecommissie het misbruik door de [aangeklaagden 1 en 2] gezamenlijk beoordelende, de aanvraag van verzoekster indeelt in categorie 3.

3.4 Volgens artikel 5 van de Compensatieregeling en de toelichting daarop kan eerst sprake zijn van een vergoeding in categorie 5, indien sprake is van ‘substantiële vermogensschade’ en ‘geen gerede twijfel’ bestaat over het causaal verband tussen deze vermogensschade en het seksueel misbruik.

Gelet op de hierna onder 4 aangevoerde redenen, kan daarvan naar het oordeel van de Compensatiecommissie in het onderhavige geval niet gesproken worden, hetgeen met zich brengt dat de onderhavige aanvraag om die reden definitief ingedeeld dient te worden in categorie 3.

Ten overvloede merkt de Compensatiecommissie op dat hoewel hier sprake kan zijn van seksueel misbruik dat in meerdere categorieën zou kunnen vallen, voor de te adviseren uitkering volgens de toelichting op de Compensatieregeling alleen de hoogste categorie geldt (zie Toelichting op de Compensatieregeling, paragraaf De categorieën, 4^e alinea).

4. Bedrag financiële compensatie en kosten rechtsbijstand

4.1 De Compensatieregeling kent, zoals de toelichting bij de Compensatieregeling het omschrijft, een tegemoetkoming naar billijkheid in de schade ontstaan door seksueel misbruik. In een aantal gevallen zal de compensatie de schade dekken, in een aantal gevallen zal dat niet zo zijn. De in deze regeling omschreven compensatie heeft het karakter van smartengeld ter erkenning van het jegens verzoekster gepleegde seksueel misbruik en ter genoegdoening van het geschokte rechtsgevoel. Het is bedoeld om een materiële vergoeding te bieden ter verzachting van het gedurende vele jaren ondergane psychisch leed, de pijn, het verdriet en de gederfde levensvreugde. Tevens is de vergoeding, zoals de toelichting op de regeling vermeldt, bestemd voor vergoeding van sommige uitgaven die gedaan zijn ten gevolge van het misbruik.

standpunt verzoekster

4.2 Op verzoek van de voorzitter van de Compensatiecommissie bij brief van 14 september 2015 is namens verzoekster bij brieven van 18, 21 januari en van 6 mei 2016 (opgesteld door mr. Van Schaik) de vermogensschade van verzoekster nader toegelicht. Kort samengevat wordt het navolgende gesteld.

Verzoekster heeft nagenoeg geen regulier lager onderwijs genoten. Zij is wel begonnen op een gewone lagere school, maar omdat zij in het tehuis niet juist werd begeleid en zij ten gevolge van het seksueel misbruik concentratieproblemen had, is zij naar het bijzonder onderwijs gegaan. Nadat zij rond [jaartal] in een pleeggezin is geplaatst, is zij door de pleegouders thuisgehouden, waardoor zij geen aanvullend onderwijs kon volgen. Later, rond [jaartal]/[jaartal] is verzoekster gestart op het [lager beroepsonderwijs], maar door de omstandigheden in het pleeggezin kon verzoekster dit niet voortzetten. In de periode tussen [jaartal] en [jaartal] heeft verzoekster geen onderwijs gevolgd. Wel heeft zij zich verder ontwikkeld en zo heeft zij in [jaartal] een certificaat behaald voor de cursus ‘[cursus]’. Verzoekster is niet werkzaam geweest in een betalende baan. Haar echtgenoot voorzag in het inkomen. Thans zijn verzoekster en haar echtgenoot aangewezen op een bijstandsuitkering. In de hypothetische situatie dat verzoekster niet seksueel zou zijn misbruikt, zou verzoekster een [opleiding] hebben gedaan. Daar ligt haar interesse. Verzoekster zou in dat geval wel de lagere school en de [lagere beroepsopleiding] hebben afgerond en vervolgens zou ze de driejarige Mbo-opleiding ‘[opleiding]’ hebben kunnen doen. In dat hypothetische scenario zou

zij aanmerkelijk meer inkomsten hebben kunnen verwerven, dan thans in haar leven het geval is geweest. Zij zou dan immers een inkomen op MBO-niveau hebben verdiend, terwijl zij thans in haar leven nimmer een echt inkomen uit een betaalde baan heeft kunnen vergaren.

Verzoekster merkt tot slot op dat in haar leven ook sprake is geweest van seksueel misbruik dat door anderen is gepleegd, maar dat het onderhavige seksueel misbruik bepalend is geweest en haar - zo valt aan te nemen - ook extra kwetsbaar heeft gemaakt.

Ook op haar persoonlijk leven heeft het seksueel misbruik invloed gehad. Zo is zij voor de [rangtelwoord] keer gehuwd en kampt zij in haar leven ook met andersoortige problematiek.

Samenvattend maakt verzoekster aanspraak op een compensatie binnen categorie 5.

standpunt verweerder

4.3 Verweerder heeft bij brief van 23 februari (opgesteld door mr. Baetens) gereageerd en -kort samengevat - het volgende gesteld.

Verweerder bestrijdt het causale verband tussen enerzijds het niet opgeleid zijn op MBO-niveau en niet op dat niveau werkzaam zijn en anderzijds het seksueel misbruik. Verweerder wijst in dat kader op het psychologisch onderzoek dat in maart [jaartal] bij verzoekster is afgenomen. Uit dat onderzoek blijkt dat verzoekster een licht verstandelijke beperking met een bijbehorend IQ heeft, alsmede een [stoornis], waardoor het een illusie is om te veronderstellen, aldus mr. Baetens, dat verzoekster ooit het scholingsproces op MBO succesvol had kunnen afronden.

Tevens wijst verweerder er op dat verzoekster in haar leven nooit arbeidsongeschikt is geweest en kennelijk geen recht had op een Wajong/WAO/WIA-uitkering, waardoor aangenomen moet worden dat verzoekster wel geschikt was tot het verrichten van ongeschoold werk.

Verweerder concludeert dan ook dat sprake is van seksueel misbruik dat ingedeeld dient te worden in categorie 3 omdat van substantiële vermogensschade, die zonder gerede twijfel toerekenbaar is aan het seksueel misbruik, niet is gebleken.

overwegingen Compensatiecommissie

4.4 Vooropgesteld wordt dat uit het relaas van verzoekster blijkt dat zij - afgezien van het onderhavige seksueel misbruik - tijdens haar verblijf in [instelling] onprettige ervaringen heeft opgedaan en dat dit haar in negatieve zin heeft gevormd. Ook het feit dat verzoekster heeft moeten opgroeien buiten de veiligheid van het ouderlijk gezin, zal zo zijn sporen hebben nagelaten.

Zoals gezegd (zie 3.3.a) is de Compensatiecommissie echter alleen bevoegd te adviseren over toekenning van compensatie wegens vermogensschade, indien en voor zover sprake is van substantiële vermogensschade en deze zonder gerede twijfel veroorzaakt is door het gegrond bevonden seksueel misbruik. Andere grensoverschrijdende handelingen dient de Compensatiecommissie buiten beschouwing te laten, althans voor zover deze niet plaatshebben gevonden in het kader van het seksueel misbruik.

4.5 Bij de vaststelling van de omvang van de vermogensschade gaat het om een vergelijking tussen enerzijds de situatie na het seksueel misbruik en anderzijds de situatie zoals die - het seksueel misbruik weggedacht - naar redelijke verwachtingen geweest zou zijn gelet op alle bekende feiten en omstandigheden. De Compensatiecommissie heeft de door verzoekster ter onderbouwing van de omvang van zijn vermogensschade aangedragen factoren evenals de door verweerder naar voren gebracht visie, beoordeeld.

4.6 De Compensatiecommissie is van oordeel dat niet zonder gerede twijfel aannemelijk is dat verzoekster substantiële vermogensschade heeft geleden die veroorzaakt is door het haar aangedane seksueel misbruik. Dit brengt met zich dat een indeling in categorie 5 - gelet op de

daartoe gestelde eisen in de Compensatieregeling - niet aan de orde kan zijn. De Compensatiecommissie komt tot dit oordeel op grond van de volgende afwegingen.

4.7 Uit de overgelegde brieven d.d. [datum] en [datum] (van [naam], Orthopedagoog/GZ-psycholoog) en het bijgevoegde verslag van het psychologisch onderzoek d.d. [datum]) blijkt dat verzoekster na het doubleren in de eerste klas van de reguliere lagere school naar het bijzonder onderwijs is gegaan. Zij was toen al uit huis geplaatst (zij was [leeftijd] ten tijde van de uithuisplaatsing). Toen verzoekster ouder was, heeft zij toelatingsexamen gedaan voor het reguliere [lagere beroepsopleiding] hetgeen zij heeft gehaald, aldus [naam] in haar brief van [datum]. Uit het psychologisch onderzoek blijkt voorts dat verzoekster een licht verstandelijke beperking heeft, lijdt aan een [stoornis] (hoofddiagnose) alsmede aan een chronische posttraumatische stressstoornis. Ook komt naar voren dat verzoekster toen zij als jong kind van jonger dan vijf jaar nog thuis woonachtig was, geconfronteerd is geweest met traumatische gebeurtenissen, zoals slaag, mishandeling en pedagogische verwaarlozing, waardoor zij in haar eerste levensjaren gunstige opvoedingsomstandigheden heeft moeten ontberen.

Duidelijk wordt ook dat verzoekster ook later in haar leven (nadat zij op [leeftijd] in het pleeggezin werd geplaatst) en ook als volwassene diverse traumatische ervaringen heeft opgedaan, waarbij haar herhaaldelijk door andere personen dan [aangeklaagden 1 en 2] fysiek geweld en seksueel misbruik is aangedaan. [naam] schrijft min of meer samenvattend in haar brief van [datum] dat verzoekster van jongs af aan heeft verbleven in een zeer slechte omgeving en dat dit tot haar volwassenheid is gebleven. Daardoor is het lastig, aldus [naam], om een onderscheid te maken tussen de gevolgen van seksueel misbruik op de diverse woonplekken.

Alles afwegende is de Compensatiecommissie van oordeel dat de gestelde vermogensschade niet zonder gereede twijfel aan het onderhavige seksueel misbruik kan worden toegerekend.

Al ruim voordat sprake was van het onderhavige seksueel misbruik dat verzoekster op tien- of elfjarige leeftijd door de zusters is aangedaan, was verzoekster immers in haar heel jonge jeugd totdat ze [leeftijd] was geconfronteerd geweest met de traumatische jeugdervaringen thuis en had zij het regulier onderwijs reeds moeten verlaten. Deze omstandigheden gevoegd bij verzoeksters minder gunstige cognitieve mogelijkheden en haar [stoornis], liggen aan dit oordeel ten grondslag.

De Compensatiecommissie volgt [naam] overigens in haar stelling in haar brief van [datum] dat het goed denkbaar dat het bij verzoekster in [jaartal] geteste IQ (licht verstandelijk gehandicapt) gedrukt is door haar levensgeschiedenis en dat verzoekster in aanleg een hoger niveau heeft. Het is bewonderenswaardig dat verzoekster zich staande heeft weten te houden. Dit maakt het hierboven vermelde oordeel evenwel niet anders.

4.8 Uiteraard kan verzoekster wel aanspraak maken op smartengeld. Bij de bepaling daarvan betreft de Compensatiecommissie de duur en frequentie van het aangedane misbruik, alsmede het feit dat sprake is geweest van twee daders, waardoor de impact van het aangedaan seksueel misbruik groter zal zijn geweest. Ook haar verhoogde kwetsbaarheid betreft de Compensatiecommissie in haar oordeel.

De Compensatiecommissie heeft nadrukkelijk oog voor het leed dat verzoekster is aangedaan. Zij had - gelet op haar uitermate kwetsbare achtergrond en wellicht ook haar specifieke persoonlijke kwetsbaarheid - juist moeten kunnen rekenen op een liefdevolle en beschermende omgeving. Uit het relaas van verzoekster in combinatie met overgelegde medische brieven blijkt dat zij kampt met nare herinneringen en ptss-klachten en dat haar vertrouwen in de medemens is aangetast. Zij is thans onder behandeling ter verwerking van haar bewogen leven waaronder het onderhavige seksueel misbruik. Ook heeft zij [aantal] van haar huwelijken zien stranden.

Het voorgaande brengt de Compensatiecommissie dan ook tot het advies een bedrag van €17.500,- binnen categorie 3 aan verzoekster te betalen. Nu verzoekster onder bewind staat, dient de betaling van dit bedrag te geschieden naar het rekeningnummer van de bewindvoerder, [naam].

4.9 Verzoekster heeft een nota ter hoogte van €1.641,65 inclusief kantoorkosten en BTW overgelegd aan de Compensatiecommissie ter zake van kosten van rechtsbijstand gemaakt in het kader van het aanvragen van de financiële compensatie. De Compensatiecommissie is van oordeel dat - gelet op artikel 22 van de Compensatieregeling - €1.000,- voor vergoeding in aanmerking komt.

5. Slotsom

5.1 De Compensatiecommissie heeft kennisgenomen van alle stukken in het onderhavige dossier en is op grond daarvan tot het oordeel gekomen dat de onderhavige aanvraag gelet op de bepalingen van de Compensatieregeling dient te worden ingedeeld in categorie 3 en dat de hierna te vermelden bedragen voor betaling in aanmerking dienen te komen.

5.2 Betaling van compensatie en kosten van rechtsbijstand geschiedt zonder dat van de verzoekster tot compensatie finale kwijting ter zake van schadevergoeding wegens seksueel misbruik wordt verlangd.

5.3 Deze beslissing van de Compensatiecommissie geldt als bindend advies voor verweerder en is noch voor verzoekster, noch voor verweerder vatbaar voor enige vorm van beroep bij de Compensatiecommissie.

6. Het advies

De Compensatiecommissie komt tot een indeling van de aanvraag van verzoekster in categorie 3 en adviseert verweerder binnen zes weken te rekenen vanaf de dag na deze uitspraak:

- aan de bewindvoerder van verzoekster, te weten [naam], een bedrag van €17.500,- op rekeningnummer [nummer] te betalen, alsmede
- aan de advocaat van verzoekster ter zake van kosten van rechtsbijstand een bedrag van €1.000,- inclusief kantoorkosten en BTW te betalen.

Deze beslissing is gewezen door de Compensatiecommissie in de samenstelling mr. B. H. (voorzitter), mr. J. M. van de L. en de heer E.S. G., bijgestaan door mr. E.B. S.-van C., griffier, op 28/11/2016 en is ondertekend door de voorzitter.

voorzitter